

Síla mužského přátelství

aneb

Lovers come and go, now I need a friend

Matky, otcové, prarodiče, partneři a partnerky, děti, to jsou lidé, jimž jaksi samozřejmě přiznáváme vliv na svůj život. Logicky, neboť s nimi navenek i uvnitř zažijeme nejvíc. Ale kde jsou druzí, kteří se někdy mohou stát prvními? Myslím přátele.

Bylo mi šest a s kamarádem jsme ve dvou hráli před domem fotbalový zápas. Zapomněl jsem jít domů. Nevšiml jsem si, že už je tma. Dodnes mne ta vzpomínka těší a vzrušuje. I když se mi ji rodiče pak snažili zkazit. Neúspěšně. Dodnes je mi to fuk. Důležitý byl a vlastně nadále je ten malý kumpán.

Cenu přátelství jsem ovšem pochopil až po třicítce. To když jsem si uvědomil, že mi chybí. Byl jsem na svoje mužské pochyby, strachy i radosti sám. Naštěstí jsem v těch kristových letech absolvoval psychoterapeutické vzdělání. Na výcviku jsem zažil mužskou podporu: smysluplné mlčení, podobnou zkušenost nebo zpevňující objetí. Po této iniciaci jsem začal narušovat svoji oblíbenou izolaci.

V jistém smyslu jsem se stal bisexuálním - objevil jsem pro sebe nový druh intimity. Mohl jsem druhému muži říct, co mi leží na srdci, a slyšet, co ho napadá. A mohl jsem vyslechnout jeho a on stál o moji reflexi. Kromě toho jsme pro sebe mohli navzájem i něco udělat. Dosud si pamatuji ten neuvěřitelný pocit, že mi někdo klidně půjčí auto...

Za těch patnáct let, co sbírám přátelské zkušenosti, jsem si vytvořil určitý ideál. Pěstuji si jej, poměrně často zažívám a v poslední době o něm také přemýšlím. Je to mnohostranný, jemně vybroušený klenot. Unikátní přinejmenším ze čtyř důvodů.

Přátelství je svobodný vztah. Rodinné a partnerské vztahy explicitně či implicitně předpokládají povinnosti. Přátelský vztah je z podstaty dobrovolný. Pravda, i v něm jsou skryty mnohé nároky, ale jejich plnění není automatické. Když jsem si půjčil auto, neznamená to, že až si pořídím svoje, dám je kdykoli k dispozici. „Můžeš půjčit?“ „Nemůžu.“ A hotovo.

Přátelství má dlouhý život. Z absence častého „musíš“ a „měl bys“ vyplývá i relativní dlouhověkost přátelství. Svoji úlohu hraje i fakt, že s přáteli se zpravidla nevidáme dennodenně. (Nemluvě o tom, že ono známé „nemusíme se rok vidět, ale víme o sobě“ má velké kouzlo.). Morální i časový odstup umožňuje, aby přátelství uneslo leckteré osobní změny. Mám několik přátel, s nimiž jsem přestál svůj či jejich partnerský rozchod.

Přátelství je dobrá služba. Jestliže si přátelé zůstanou „věrni“, mají důvod si plně důvěřovat. Mohou - jak řekl Thomas .Moore - před druhým otevřít svoji skříň, byť by v ni byli kostlivci. Však on se nezhroutí ani mne neodsoudí; a možná uvidí věci jinak než já. Nemusí ale jít hned o tabu prvního řádu. Někdy postačí drobná služba. Jako například korektura článku. „Dává to smysl?“ „Moc ne, ten úvod přepiš, zbytek zkrat.“ A je jasno.

Přátelství očišťuje. Radikální upřímnost! Tak se jmenoval článek jednoho Gestalt terapeuta. V terapii většinou vhodná není, ale přátelé si ji mohou dovolit, vždyť oba ji chtějí. Jsou spojenci ve světě citlivých reakcí, zpětných vazeb a evaluačních formulářů. Mají jinou citlivost a trefu. „Dneska jsi teda dostal pořádnou sodu.“ „Hm.“ „No, to mě by teda pořádně nas...!“

Svoboda, věrnost, pomoc, upřímnost... až moc pěkný ideál! Realita přátelství přece nebývá tak přátelská. I přátelé - tak jako naši nejbližší - zklamávají, zrazují, zraňují. Málokdo je „řeší“ na terapii víc než své rodiče. Zároveň jim leckdo volá, když jde do tuhého. I když nejsou právě ideální.

Možná by mezi standardní psychologické potřeby měla patřit i specifická „potřeba přátel“. Mohli bychom pak zkoumat její vznik, vývoj, saturace, deficit... Nebo by stačilo pojmenovat nový fenomén, nejlépe anglicky. Mám tip: mohl by se nazývat dvojznačně „everlast phenomenon“, na počest amerického hudebníka, co si říká Everlast. Ten je totiž autorem zásadního tvrzení: „Lovers come and go, now I need a friend.“ Sice s ním nekamarádím, ale za pravdu mu dávám.